

Andreja Džakušič, Keiko Miyazaki

In-between / Vmes

9. 5.–1. 6. 2019

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

*I know I was wrong,
When I said it was true,
That it couldn't be me,
And be her in between,
Without you.«*

(In Between Days, The Cure)

AnKo – Andreja Džakušič in Keiko Miyazaki sestavljata od leta 2017 umetniški tandem, ki sodeluje predvsem na področju performansa, delujeta pa tudi v drugih sodobnih medijih, in sicer na področju fotografije in videa, ustvarjata pa tudi interaktivne instalacije. Umetnici prihajata iz različnih kultur, kar predstavlja osnovo njunega raziskovanja zmožnosti prilagajanja na razmere v novem okolju, pri čemer primerjata različne vzorce obnašanja in načine komuniciranja. Komunikacija pa seveda ne obstoji le na ravni ubesedovanja in potencialne govornice, temveč je tudi telesna, saj se ljudje poleg dogovorjenih običajnih gestikulacij odzivamo na okolico tudi s telesno govornico, ki je vezana na nezavedno, če verjamemo recimo Freudu. Navsezadnje je (po njegovem učencu Lacanu) tudi nezavedno samo strukturirano kot govornica, kar pomeni najprej, da ga je kot takega moč slediti v strukturalističnem diskurzu, nato pa še, da je tudi govornica sama v resnici dogovorna, arbitrarna, odvisna ne le od vsakokratne govorne situacije, temveč predvsem od vznikov specifičnih označevalcev, ki določajo pomen znakov, s katerimi se sporazumevamo.

Sledeč ideji eksterne komunikacije in telesne govornice umetnici ugotavljata, da v različnih deželah kodeks obnašanja nikakor ni enak, s čimer se mora zato soočiti tudi komunikacijski diskurz. Govor sam dostikrat ostane prekratek, obvisi v razpoki civilizacijske razlike, zato ga nadgrajujemo z gestikuliranjem, katerega del je tudi govornica telesa. Možnost nesporazumov tako vznikne že iz same nujnosti osnovnega preboja bariere nerazumevanja: če hočem nekoga razumeti, ni dovolj, da govorim njegov jezik, razumeti ga je treba holistično. Ker je govornica arbitrarna, je odvisna od znakov, ki naj jih kolektivno razumemo, če se hočemo uspešno sporazumevati, zato je bistveno, da te nepogojenosti ne spregledamo. Umetnici se torej ukvarjata predvsem z družbeno-angažirano umetnostjo, z aktualnimi stereotipi in tabuji ter s položajem ženske v družbi: ali so ženske že po naravi bolj prilagodljive ali pa je to le pričakovanje družbe?

V umetniškem aktu, naslovljenem In-between / Vmes, želita Džakušič in Miyazaki opraviti s preteklimi razmerji na vizualno-poetičen, pa še vedno družbeno-kritični način. In-between je trenutek med prej in potem, je v resnici tisti vmesni trenutek prave biti, tostranske dejanskosti, ki se utemeljuje s tem, da vznikne začasno, kot surogat nečesa, kar šele mora nastopiti. Čas vmes ni prazen čas, temveč je suspenz prihodnosti: je dogodek med dvema trenutkoma, ki mu umanjka praktična vrednost, saj ostaja v pričakovanju, tako rekoč odložen: namesto-nečesa-za-tisto. Tisti vmes ostane neizpolnjen, ker ga subjekt zavrača kot vsakič znova odpravljenega: duh odloži delo razuma, če se poigramo še s Heglom, saj tega vmes v resnici ne potrebuje. Vmes je tam zato, da kakor motnja, hiba ali besedni tik ohrani subjekt v vsaj relativnem odnosu do dejanskosti, ki se spreminja.

Umetnici opozarjata na razpad razmerij, ki ne predstavljajo zgolj prekinitve pred prihodnjim, temveč celo zlomljen, uničen odnos, recipročno nepopravljiv, odzvanjajoč tudi v prihodnosti in zaznamovan v preteklosti. Čeprav specifičnega razmerja odnosov ne želita specificirati, ker gre za global-

ni problem, se vendarle sprašujeta, kje v vsakem odnosu so pravzaprav meje?

Na otvoritvi razstave (bo)sta torej izvedli performans, ki simbolizira vmesno fazo nekega medčloveškega odnosa. Uporabljata vizualno simboliko predmetov, ki reprezentirajo vez medsebojnega razmerja med dvema človekoma. Nadeneta si maski, z rokami napenjajoč rdečo nit, ki poudarja vpetost individualnih subjektov v neko razmerje, ki bo šele v prihodnosti pridobilo karakter suspenza, in katerega krhkost predstavlja ne le možnost, da se lahko ta vez pač kadarkoli pretrga, temveč predvsem dejstvo, da razkol odnosa še ne pomeni tudi odrešitve od subjektive vpetosti v ta odnos. Z raztezanjem vrvice akterki preizkušata meje, fizične in psihološke, ki še držijo vlakna skupaj, z njimi pa ohranjajo tudi odnos in s tem celoto.

Performans je in situ zamišljen tudi kot komunikacija s prostorom, ki predstavlja vezni člen med akterkama in občinstvom, v katerem v neponovljivi obliki vizualizirata nek naključen moment, ki dobiva s prisotnostjo tretjega tudi voajersko noto. Povabljeni opazovalci smo privilegirani, da lahko skupaj z umetnicama tako rekoč čakamo usodno točko preloma, ki vznikne onkraj potrebe po zgolj uživanju: razmerje, ki ga opazujemo, v sebi nosi tragični karakter, saj je prav zaradi obče enakosti priložnosti, tako v ekonomskem kot biološkem smislu, zmeraj pod grožnjo Demoklejevega meča, vedno v situaciji tik-pred-koncem. Iluzija, ki jo v zunanjih opazovalcih vzbuja neko naključno razmerje, je v resnici dvojna: najprej gre za neko imaginarno eksterno vsebino, ki je tam samo za nas, prekrita z govoricco. Dokler v taistem odnosu ne padejo maske tudi interno, ga tudi razumeti ni mogoče, kar poudarita tudi performerki: šele odstranitev maske omogoči, da se iluzija umakne resnici, ki je zdaj 'meso postala', zanesljivo in v taktu življenjskega metronoma.

Na razstavi sta predstavljena dva eksperimentalna videa, narejena posebej za instalacijo v artKIT-u. Zaslona z dvema podobama sta si postavljena nasproti, da podobi zreta ena v drugo, umetnici pa z njima tematizirata točko preloma nekega naključnega razmerja, ko se preobilje oziroma presežek užitka transformira v prazen prostor, v ponavljajoči se vakuum. Videa sta kalejdoskopska simbolika vtisov ali spominov, digitalna mandala v obliki spirale, ki nas ali pogoltne ali odbije.

V drugem delu razstaviščnega prostora je še zvočna soba, ki nas – ponovno – vabi k voajerstvu, tokrat v obliki prisluškovanja. Umetnici nas z zvočno instalacijo prisilita k udeležbi v igri 'gluhega telefona', saj zvočne vsebine ne moremo razbrati, če vsakič znova ne prislonimo ušesa. Vsakič, ko uho umaknemo, da bi povedano vsebino razumeli, jo hkrati že zamujamo in ostajamo zmeraj izven dojema celote. Partikularnost kot nujna vsebnost medčloveških razmerij je tista, ki po mnenju umetnic nosi veliko mero odgovornosti za pojav vmesnih stanj, torej krhanja odnosov, poslabšanja razmerij in, posledično, tudi medčloveških razhajanj.

"V naši družbi je pričakovano določeno obnašanje žensk, vsak prestop dogovorjene meje 'lepega obnašanja' pa se zaznava kot neželena motnja," pravita avtorici.

Umetnici sta se torej naslonili na trenutek med odnosi, na tisto omejeno trajanje, v katerem odzvanja prekinitev nekega stanja ali dejanja navajenosti; raz-kol med dvema osebama, ki se lahko dogodi tudi kot posledica nepričakovane, saj je zmeraj bipolaren, in prepreči naše še tako dobre namere. Umetniško raziskovanje razvoja tega odnosa, ki se izgradi iz notranjega dualizma med prej in potem, omogoča široko ekspozicijsko polje. Vsi vemo, da se odnosi razvijajo in tudi spreminjajo. Lahko so kratki, površinski, lahko so globlji in zato trajnejši, pri obojih gre primarno za pristen človeški stik. Razmerja dajejo polnost življenju in nas bogatijo le, če se znamo drug drugemu odpreti, da bi se takrat šele zares lahko srečali.

Nina Jeza & Artists&Poor's

Andreja Džakušič & Keiko Miyazaki **In-between / Vmes**

Odprtje razstave v četrtek, 9. 5. 2019, ob 19. uri

Zajtrk z umetnicama, 10. 5. 2019, ob 10. uri

Razstava je na ogled do 1. 6. 2019.

---

artKIT / Glavni trg 14, Maribor

Odprto: torek–petek: 10.00–13.00 in
17.00–19.00; sobota: 10.00–13.00

(zaprto ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih)